

Z. v době žalobcova úrazu nedostatečně osvětlena a byl tu nedostatek řádně osvětleného přechodu přes koleje pro cestující. To jsou závažné nedostatky opatření, o které se žalovaná strana byla povinna postarati v zájmu bezpečnosti cestujících. Žalobce v dovolání trvá na tom, že na příhodě v dopravě a na úraze nemá viny, poněvadž s místními poměry nebyl obeznámen a se jen pro nedostatek osvětlení místa jeho výstupu z vlaku a celé stanice vůbec dostal bez viny své do míst, kde přišel k úrazu. Tomuto žalobcovu tvrzení nelze plně přisvědčiti, ano bylo nižšími soudy zjištěno, že žalobce po vystoupení z vlaku byl zřízencem dráhy upozorněn, kudy má jíti ke stanici, ba dokonce přes kolej byl převeden a zase upozorněn, kudy k ostatním již čekajícím cestujícím má jíti, že však, ač místo to viděti musil, ukázanou cestou nešel, nýbrž šel ke skladišti, kde přišel k úrazu. Tímto jednáním spoluzavinil žalobce, že se při posunu ve stanici vyskytla překážka v jeho osobě, a jest proto na příhodě v dopravě spoluvinen. Jeho zavinění není však výhradně, jak se žalovaná strana v dovolání snaží dovoditi, poněvadž soud dovolací shledává správným názor soudu odvolacího, že se s posunem ve stanici za tehdejších poměrů nemělo započítí dříve, než bylo jisto, že již všichni cestující vystoupivší z vlaku jsou v bezpečí a že se tudíž posunu nemůže naskytnouti překážka v žalobcově osobě. Jelikož příčinná souvislost mezi těmito nedostatky a příhodou v dopravě a mezi úrazem žalobcovým byla odvolacím soudem zjištěna, není dovolání žalovaného eráru důvodné a nebylo mu vyhověno.

Čís. 9488.

Je-li přípustnou žaloba o plnění, jest přípustným i určovací návrh s ní souhlasný. Jest ponecháno na vůli soudu, zda rozhodnutí o tomto návrhu pojme do výroku rozsudkového či zda jej ve výroku vypustí jako zbytečný, nelze však odepřítí nárok na zjištění před rozhodnutím o nároku na plnění. Teprve, zamítne-li soud žalobu o plnění, bude uvažovati o tom, zda žaloba o zjištění bude moci obstáti jako samostatná žaloba podle § 228 c. ř. s.

Eventuální návrh žalobní na splacení formou splátek nemění nic na určitosti přední žalobní prosby, by bylo zapláceno a kolik má býti zapláceno. Vyhoví-li soud prvotní žalobní prosbě, nepotřebuje uvažovati o eventuální žalobní prosbě; teprve, kdyby nevyhověl prvotní žalobní prosbě, bude uvažovati o tom, zda eventuální žalobní prosba jest přípustná neb oprávněná, ať podle doslovu ať i co do věci.

(Rozh. ze dne 27. prosince 1929, Rv II 235/29, R II 132/29.)

Procesní soud první stolice zamítl žalobu elektrárenské společnosti proti obci Č., by bylo uznáno právem, 1. že se zjišťuje, že jest žalovaná obec podle ujednání povinna, žalobkyni síťový dluh s přísl., v jeho původní výši 128.370 Kč k 10. červnu 1921, a to v jeho nynějším nedoplatku v hotovosti proplatiti, pokud se týče amortisovati jej tak, by urychleně a přiměřeně klesal, v důsledku čehož že 2. se žalovaná strana uznává povinnou, zaplatiti žalobkyni nedoplatek síťo-

vého dluhu 166.085 Kč 26 h se 7½% úrokem od 1. ledna 1928 až do zaplacení; in eventum, že je povinna, splácti nedoplatek ten s přísl., tak, by se přiměřeně amortisoval a urychleně klesal. D ů v o d y: Žalující strana domáhá se na žalované straně žalobou jednak zjištění, jednak plnění. Co se týče žalobního žádání ad 1., bylo uvážiti, že žalobou lze se podle § 228 c. ř. s. domáhati toho, by bylo na jisto postaveno, že tu jest nebo není právní poměr nebo právo, má-li žalobce právní zájem na tom, by tento právní poměr nebo právo . . . . . byly co nejdříve na jisto postaveny soudním rozhodnutím. Na takovémto brzkém zjištění však žalující strana podle názoru soudu nemá právní zájem. Neboť, je-li pohledávka, jak žalující strana tvrdí, již splatná, lze žalovati o plnění. Pak-li že však pohledávka není ještě splatnou, nezačalo ještě promlčení běžeti, a nehrozí straně žalující nebezpečí. Vyjednala-li si žalující strana splácti dluhu odběratelky v příplatcích, může pohledávku vymáhati na odběratelích, když tito neplatí. Platí-li však, jak se tvrdí, má strana žalující tím menší zájem na zjištění. Co se týče žalobního žádání ad 2., nevyhovuje předpisu § 226 c. ř. s., podle něhož musí žaloba obsahovati určitou žádost. Že žalobní žádost ad 2. není vlastně ani přesným žádáním plnění, vysvítá již z její alternativní části, vyjádřené slovy »in eventum«, naprosto neurčité, a vlastně jen zjišťovací. V dalším pak uvedl první soud, že není žalobní návrh odůvodněn ani přednesem strany žalující. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání ohledně bodu 1, vyhověl mu však v bodu 2 žalobní prosby, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoc dále jednal a znovu rozhodl. D ů v o d y: Odvolání není odůvodněno, pokud jde o zjišťovací návrh ad 1. žalobní prosby. Návrh ten podle svého doslovu není vůbec návrhem zjišťovacím, nýbrž souhlasným s dalším návrhem na plnění. Práví-li žalobkyně, že žádá, by se zjištilo, že jest žalovaná povinna platiti, jest to totéž, řekne-li, by bylo uznáno právem, že jest žalovaná povinna platiti. První soud sice uvádí, že se lze žalobou zjišťovací domáhati, by bylo na jisto postaveno, že tu jest neb není právní poměr neb právo, avšak neuvažoval o tom, zda tu jde o právní poměr neb právo, obíraje se jen další podmínkou žaloby zjišťovací, zda má žalobkyně právní zájem na tom, by právní poměr nebo právo bylo zjištěno. Tento zájem však přijde v úvahu až v druhé řadě, především musí jíti o právní poměr neb o právo. Zjišťovacím žalobním návrhem však nemá býti na jisto postaven právní poměr neb právo žalobkyně, jak z jeho doslovu jest patrné, nýbrž má býti na jisto postavena povinnost žalované, by zaplatila. To však jest tožné se žalobní žádostí o plnění a jest zjišťovací žalobní návrh nepřijatelným. Byla tudíž tato část žalobní prosby právem zamítnuta a bylo odvolání v tomto směru neodůvodněné zamítnouti. Naproti tomu je odvolání plně odůvodněno, pokud jde o žalobní nárok na plnění. První soud neposoudil věc správně v tomto směru po stránce právní. První soud zamítl žalobní prosbu o plnění jednak z důvodů formálních jednak i z důvodů věcných. Žalobní prosba o plnění zní: Žalovaná strana se uznává povinnou, zaplatiti žalobkyni nedoplatek síťového dluhu 166.085 Kč 26 h s příslušným úrokem, in eventum splácti nedoplatek ten s přísl. tak, by se přiměřeně amortisoval a urychleně

klesal a že je povinna nahraditi útraty sporu, to vše vždy pod exekucí do 14 dnů. První soud praví po stránce formální, že prosba ta není ani přesným žádáním plnění, což prý vysvítá z jeho alternativní části vyjádřené slovy »in eventum«, naprosto neurčité a vlastně jen zjišťovací. S tímto názorem nelze souhlasiti. Především není eventuelní prosbou alternativní, neboť žalobkyně nežádá placení nebo jiný způsob uspokojení, nýbrž placení buď plnou částkou nebo splátkami formou amortisace. V obojím případě se žádá placení. Prosba o plnění jest určitá, žalobkyně navrhuje, by žalovaná byla uznána povinnou zaplatiti zažalovanou částku, což plně postačí. Žalobkyně navrhla lhůtu platební 14denní. Uvedla-li eventuelní návrh na splacení formou splátek, nemění to nic na určitosti prosby, by bylo zapláceno a kolik má býti zapláceno. Eventuelní žalobní prosba je přípustná právě tak jako alternativní (Neumann Kom. k c. ř. s. str. 942). Nejde však ani o eventuelní prosbu, nýbrž o eventuelní způsob placení, a je-li neurčitý, mohl býti podle § 182 c. ř. s. přesně upraven.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalující společnosti, zrušil napadený rozsudek i rozsudek prvního soudu, pokud byla jimi žaloba zamítnuta, a vrátil věc prvnímu soudu k dalšímu jednání a k opětovnému rozhodnutí; rekursu žalované obce nevyhověl.

D ů v o d y:

Předeslati jest, že nejvyšší soud potvrzuje zároveň usnesení odvolacího soudu, jímž byl zrušen rozsudek soudu první stolice zamítající žalobu o plnění. Podle toho je na dovolání žalující firmy posouditi rozsudek téhož soudu potvrzující zamítnutí žaloby, pokud šlo o návrh pojatý do odstavce 1 žalobního žádání. I kdyby byl správný názor, že návrh ten není vůbec návrhem zjišťovacím, nýbrž že jest souhlasný s dalším návrhem na plnění, není správný závěr z toho dovozený, že návrh ten jest nepřípustný a že žaloba uplatňující tento návrh má býti zamítnuta před rozhodnutím o žalobě na plnění. Nepřípustnost opravňovala by jen k odmítnutí žaloby. Je-li však přípustná žaloba o plnění, jest přípustný i zjišťovací návrh s ní souhlasný. Lze proto uvažovati jen o jeho důvodnosti. Kdyby bylo již nyní vyhověno žalobě o plnění, jest zajisté návrh na zjištění, tak jak byl učiněn, zbytečný, ale to není ještě důvodem k jeho zamítnutí. Šlo by jen o předpoklad nároku na plnění, pojatý do žalobního žádání, o němž musí soud uvažovati aspoň v důvodech rozsudku vyhovujícího žalobě o plnění, a jest mu ponecháno na vůli, zda rozhodnutí o tomto nároku pojme do výroku rozsudkového, ovšem jen jako předpoklad přiznaného nároku na plnění, či zda jej vypustí jako zbytečný. Bylo by proto povážlivé odepřítí nárok na zjištění před rozhodnutím o nároku na plnění, neboť zamítnutí žaloby co do nároku na zjištění (bez vzájemného rozhodnutí o nároku na plnění) mohlo by vždy býti vykládáno jako neuznání uplatněného nároku na plnění, a mohlo by býti na překážku dodatnému rozsudku, kdyby měl vyzníti na odsouzení k plnění, jež ve skutečnosti bylo předchozím zamítavým rozsudkem již odepřeno. Již tyto skutečnosti vylučují, by žaloba co do odstavce 1 byla zamítnuta ještě před rozhod-

nutím o žalobě co do odstavce 2 t. j. o žalobě o plnění. Dosud nejde o žalobu podle § 228 c. ř. s., nýbrž o žalobu o plnění, t. j. soud musí především uvážiti a rozhodnouti o nároku na plnění a teprve podle tohoto rozhodnutí se ukáže, zda žaloba o zjištění jest předpokladem žaloby o plnění. Další provedení bude jen formální, t. j. soud uváží jedině, zda rozhodnutí o nároku zjišťovacím má pojeti do rozsudkového výroku, či je prostě pominouti a rozhodnouti jen o plnění. Teprve, zamítne-li soud žalobu o plnění, bude uvažovati o tom, zda žaloba o zjištění bude moci obstáti jako samostatná žaloba podle § 228 c. ř. s., zejména, bude-li žaloba o plnění zamítnuta jen jako předčasná nebo z podobných důvodů. Ježto o žalobním nároku na plnění bude dále jednáno a rozhodnuto teprve po doplnění řízení, jest jakákoliv úvaha o žalobě o zjištění dosud předčasná. Žalobkyně nežádá více než zrušení rozsudku, tento návrh jest oprávněn a jest věc vrátiti k dalšímu jednání prozatím o návrhu na plnění. Potvrzením rozsudku, zamítajícího žalobu, neposoudil tudíž odvolací soud věc správně po právní stránce.

Opak jest říci, pokud odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvé stolice v další jeho části. Žalobkyně žaluje především o zaplacení určité částky peněžité s příslušenstvím k placení do 14 dnů. Odvolací soud vyložil po této stránce správně žalobní žádání, uznav, že toto dobové označení vztahuje se na první větu odstavce 2 žádání toho. K této první větě připojila žalobkyně další větu počínající se slovy »in eventum«, jichž význam vyložil odvolací soud taktéž správně. Není třeba uvažovati již nyní o oprávněnosti této další žalobní žádosti, stačí, že dodatkem tím nebyla soudu vzata možnost a tím i povinnost, by rozhodoval o žádosti o zaplacení do 14 dnů (první věta druhého odstavce). O této části žalobního žádání musí soud uvážiti a rozhodnouti v každém případě. Vyhoví-li jí, nepotřebuje uvažovati o další, eventuální žalobní prosbě, uplatněné jen pro případ, že by nebylo vyhověno předchozímu žalobnímu žádání. Teprve, kdyby soud nevyhověl žalobě o zaplacení do 14 dnů, bude uvažovati o tom, zda eventuální žalobní žádání jest přípustné neb oprávněné ať podle doslovu ať i co do věci. Pro rozhodnutí o rekursu stačí, že dodatek ten nevyklučuje rozhodnutí o žalobní prosbě o placení do 14 dnů, po případě že nečiní ji tak neoprávněnou, by žaloba mohla býti zamítnuta bez dalšího jednání. Pokud nebylo právoplatně rozhodnuto o žalobě o placení do 14 dnů, nelze vůbec uvažovati o dodatku »in eventum«.

Čís. 9489.

Za platnosti smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925 č. 5/1926 sb. z. a n. nesmějí československé soudy rozhodovati o rozvodu, rozluce nebo neplatnosti manželství polských státních příslušníků.

(Plenární rozhodnutí ze dne 28. prosince 1929, Pres. 1093/29.)

Senáty nejvyššího soudu rozešly se ve výkladu čl. 7 smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou. Podle rozhodnutí